ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ PHƯỢNG

DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ MỘT SỐ KIẾN THỨC PHẦN "DÒNG ĐIỆN TRONG CÁC MÔI TRƯỜNG" (VẬT LÍ 11) THEO HƯỚNG PHÁT HUY NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ PHƯỢNG

DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ MỘT SỐ KIẾN THỨC PHẦN "DÒNG ĐIỆN TRONG CÁC MÔI TRƯỜNG" (VẬT LÍ 11) THEO HƯỚNG PHÁT HUY NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH

Chuyên ngành: Lý luận và phương pháp giảng dạy Vật lý
Mã số: 60 14 01 11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS VŨ THỊ KIM LIÊN

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một công trình nào khác.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2016

Tác giả

Nguyễn Thị Phượng

LỜI CẢM ƠN

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới cô hướng dẫn PGS. TS Vũ Thị Kim Liên đã tận tình hướng dẫn tôi hoàn thành luận văn này. Trong thời gian thực hiện luận văn cô luôn tận tình giúp đỡ, hướng dẫn, động viên giúp tôi hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, khoa sau đại học, khoa Vật lí, các thầy cô giáo giảng dạy, trường ĐHSP - ĐHTN đã tận tình giảng dạy, và nhiệt tình đóng góp ý kiến cho tôi trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu khoa học để tôi có thể hoàn thành khoá học.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo của ba trường Văn hoá I - Bộ Công an, THPT Gang Thép - Thái Nguyên, THPT Chu Văn An - Thái Nguyên đã tạo điều kiện cho tôi hoàn thành luận văn này.

Thái nguyên, tháng 4 năm 2016

Tác giả

Nguyễn Thị Phượng

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN i
LỜI CẢM ƠN ii
MỤC LỤC iii
NHỮNG TỪ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN iv
DANH MỤC CÁC BẢNG v
DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ, ĐỒ THỊ vi
MỞ ĐẦU 1
1. Lý do chọn đề tài 1
2. Mục đích nghiên cứu 3
3. Khách thể và đối tượng nghiên cứu 3
4. Giả thuyết khoa học 3
5. Nhiệm vụ nghiên cứu 4
6. Phương pháp nghiên cứu 4
7. Đóng góp của đề tài 4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ NHẰM PHÁT HUY NĂNG LỰC TỰ HỌC CHO HỌC SINH 5
1.1. Sự thay đổi cách tiếp cận mục tiêu dạy học trong nhà trường phổ thông 5
1.1.1. Mục tiêu giáo dục phổ thông từ những năm 80 trở về trước 5
1.1.2. Mục tiêu giáo dục phổ thông từ những năm 90 đến nay 6
1.1.3. Mục tiêu giáo dục môn Vật lý ở nước ta hiện nay 6
1.1.4. Cách tiếp cận mục tiêu dạy học theo hướng hiện đại 7
1.2. Tổng quan về dạy học theo chủ đề 9
1.2.1. Thế nào là dạy học theo chủ đề 9
1.2.2. Mục tiêu của dạy học theo chủ đề 9
1.2.3. Đặc điểm của dạy học theo chủ đề 11
1.2.4. Các giai đoạn tổ chức dạy học theo chủ đề 11
1.2.5. Vai trò của giáo viên và học sinh 13
1.2.6. Sự khác biệt của dạy học theo quan niệm truyền thống và dạy học theo chủ đề 14

1.3. Năng lực tự học của học sinh 19
1.3.1. Năng lực tự học là gì 19
1.3.2. Vai trò của năng lực tự học 21
1.3.3. Các biểu hiện của năng lực tự học của học sinh trong học tập bộ môn vật lý. 22
1.3.4. Kiểm tra, đánh giá năng lực tự học của học sinh 22
1.3.5. Các biện pháp phát huy năng lực tự học của học sinh 23
1.4. Thực trạng về dạy học theo chủ đề môn Vật lý và phần "Dòng điện trong các môi trường" ở một số trường THPT hiện nay 23
1.4.1. Mục đích điều tra 23
1.4.2. Phương pháp, nội dung điều tra 24
1.4.3. Kết quả điều tra 24
Kết luận chương I 33
Chương 2: XÂY DỰNG TIẾN TRÌNH DẠY HỌC THEO CHỦ ĐỀ MỘT SỐ KIẾN THỨC CHƯƠNG "DÒNG ĐIỆN TRONG CÁC MÔI TRƯỜNG" NHẰM PHÁT HUY NĂNG LỰC TỰ HỌC CỦA HỌC SINH 35
2.1. Vị trí, cấu trúc, vai trò kiến thức và các mục tiêu dạy học chương "Dòng điện trong các môi trường" trong chương trình vật lý THPT 35
2.1.1. Vị trí cấu trúc và vai trò kiến thức chương "Dòng điện trong các môi trường" trong chương trình vật lý THPT 35
2.1.2. Mục tiêu dạy học và chuẩn kiến thức, kỹ năng chương "Dòng điện trong các môi trường" 36
2.1.3. Những khó khăn thường gặp khi dạy chương "Dòng điện trong các môi trường" 37
2.2. Lựa chọn và xây dựng chủ đề 38
2.2.1. Định hướng chung 38
2.2.2. Xây dựng các chủ đề 40
Chương 3: THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM 62
3.1. Mục đích và nhiệm vụ của thực nghiệm sư phạm 62
3.1.1. Mục đích của thực nghiệm sư phạm 62
3.1.2. Nhiệm vụ của thực nghiệm sư phạm 62
3.2. Đối tượng và nội dung thực nghiệm sư phạm. 62

3.2.1. Đối tượng của thực nghiệm sư phạm 62
3.2.2. Khống chế những ảnh hưởng tới kết quả thực nghiệm sư phạm 63
3.2.3. Nội dung thực nghiệm sư phạm 63
3.3. Phương pháp thực nghiệm sư phạm 64
3.4. Đánh giá kết quả thực nghiệm sư phạm 65
3.4.1. Căn cứ để đánh giá 65
3.4.2. Nhận xét về các tiết học 66
3.4.3. Đánh giá, xếp loại 66
3. 5. Các giai đoạn thực nghiệm sư phạm 67
3.5.1. Công tác chuẩn bị cho thực nghiệm sư phạm 67
3.5.2. Kết quả và xử lý kết quả thực nghiệm sư phạm 67
3.6. Đánh giá chung về TNSP 76
Kết luận chương 3 78
KẾT LUẬN VÀ ĐỀ NGHỊ 79
1. Kết luận 79
2. Đề nghị 79
TÀI LIỆU THAM KHẢO 80
PHỤ LỤC .....

NHỮNG TỪ VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

DH	dạy học
GD	Giáo dục
GV	Giáo viên
HS	Học sinh
PHT	Phiếu học tập
PP	Phương pháp
PPDH	Phương pháp dạy học
SGK	Sách giáo khoa
TC	Tích cực
TH	Tự học
THPT	Trung học phổ thông.
T/N	Thí nghiệm
TN	Thực nghiệm
ĐC	Đối chứng
TNSP	Thực nghiệm sư phạm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Các thành tố cơ bản của các cách tiếp cận mục tiêu môn học 8
Bảng 1.2: Sử dụng sách phục vụ cho việc giảng dạy của giáo viên 24
Bảng 1.3: Sử dụng sách phục vụ cho học tập của học sinh 25
Bảng 1.4: Phương pháp dạy học của giáo viên.....26
Bảng 1.5: Mục đích, động cơ, hứng thú và cách thức học môn vật lí của HS 27
Bảng 1.6: Khả năng nhận thức, mức độ tính tích cực, tự lực của học sinh 27
Bảng 3.1: Chất lượng học tập, đặc điểm HS lớp thực nghiệm và đối chứng 63
Bảng 3.2: Thống kê biểu hiện tinh thần tự học của HS 69
Bảng 3.3: Kết quả kiểm tra lần 1 69
Bảng 3.4: Xếp loại kiểm tra lần 1 70
Bảng 3.5: Phân phối tần suất kết quả kiểm tra lần 1 70
Bảng 3.6: Kết quả kiểm tra lần 2 71
Bảng 3.7: Xếp loại kiểm tra lần 2 72
Bảng 3.8: Phân phối tần suất kết quả kiểm tra lần 2 72
Bảng 3.9: Kết quả kiểm tra lần 3 73
Bảng 3.10: Xếp loại kiểm tra lần 3 74
Bảng 3.11: Phân phối tần suất kết quả kiểm tra lần 3 74
Bảng 3.12: Tổng hợp các thông số thống kê qua ba bài kiểm tra TNSP.....76

DANH MỤC CÁC HÌNH, BIỂU ĐỒ, ĐỒ THỊ

Hình 2.1. Sơ đồ nội dung chương "Dòng điện trong các môi trường" theo 3 chủ đề 40
Hình 2.2. Sơ đồ nội dung chủ đề 1 41
Hình 2.3. Sơ đồ nội dung chủ đề 2 47
Hình 2.4. Sơ đồ nội dung chủ đề 3 54
Biểu đồ 3.1: Biểu đồ xếp loại kiểm tra lần 1 70
Biểu đồ 3.2: Biểu đồ xếp loại kiểm tra lần 2 72
Biểu đồ 3.3: Biểu đồ xếp loại kiểm tra lần 3 74
Đồ thị 3.1: Đồ thị đường phân bố tần suất lần 1..... 71
Đồ thị 3.2: Đồ thị đường phân bố tần suất lần 2..... 73
Đồ thị 3.3: Đồ thị đường phân bố tần suất lần 3..... 75